

חובב וקסלר - הסוכנות היהודית

יצחק ינאי - מושב חצבה

מבוא

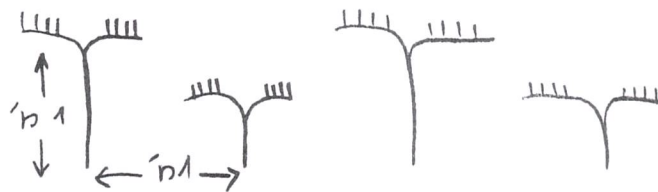
הזן פרלט הינו הזן המסחרי המבכיר ביותר והוא נבצר בערבה בד"כ החל מהשבוע השני של מאי. תכונה זו של הזן מקנה יתרון לאזורי הגידול המבכירים (ערבה ובקעת הירדן) בהשוואה לאזורי הגידול האחרים בארץ וכן בהשוואה להכנסה מזנים אפילים יותר (בעיקר סולטנינה) של האזורים המבכירים עצמם, בשוק המקומי. כתוצאה מכניסה לניבה של שטחי פרלט רבים חדשים, בעיקר בבקעת הירדן, נוצר בשנתיים האחרונות מצב שבו רמת המחירים בשוק המקומי יורדת בקצב מהיר ביותר, החל ממחירי שיא בתחילת העונה. דבר אמור בעיקר לגבי השבוע השלישי של מאי (בממוצע רב שנתי) כאשר מדי יום ביומו נכנסים שטחים חדשים לבציר וההשפעה על המחיר - מיידית. הפניית עודפי פרי ליצוא הינה פתרון מבורך שכן בתקופה זו ניתן לפדות ביצוא מחיר גבוה עבור פרי איכות. ברור, אם כך, כי כל הקדמה בבציר מהתאריכים הממוצעים שצויינו ואפילו בימים טפורים בלבד, הינה בעלת משמעות רבה, במיוחד לגבי השיווק לשוק המקומי. בנסיון שנצבר באזורי גידול אחרים בארץ נמצאה השפעה ברורה לכיסוי פלסטי על הקדמת ההבשלה בענבי מאכל - עד להקדמה של חודש ימים. באזורים המוקדמים (בהם יש הבכרה טבעית של כחודש) הושגה עד כה הקדמה מועטה וגם זו - בשנים קרירות בלבד, כל עוד בוצעה הזמירה בתאריכים הממוצעים הרגילים.

אולם אין לשכוח כי הכנסת הגפנים למבנה מוגן, בתוספת אפשרות השימוש באלזודף לקבלת לבלוב מוקדם ואחיד, עשויים לאפשר זמירה מוקדמת יותר וקבלת פרי מוקדם ביותר גם באזורים המבכירים. ניתן גם להניח כי במידה ונצליח להשיג התעוררות פקעים טובה בכל מועד שנפוץ ובאמצעות המבנה להעניק תנאי התפתחות מבוקרים ונוחים גם בתקופת החורף, הרי שאפשר יהיה לקבל פרי בכל מועד רצוי.

שאלת הכדאיות תישאר תמיד לשיקול המגדל והיא תושפע מעלות הענקת התנאים המבוקרים הללו מצד אחד ובמחיר הצפוי לפרי בתקופות לא שיגרתיות מצד שני.

שיטות וחומרים

כרם פרלט במושב חצבה, משק ינאי (55). מרחקי נטיעה $1.5 + 1$ מ' (בין הגפנים).
 עיצוב ורטיקלי בבדים קצרים: לכל גפן 2 בדים באורך 0.5 מ' האחד. גובה הגפנים "גבוה" ו"נמוך" לסירוגין, בצורה הבאה.

666 גפנים בדונם. טה"כ בשטח החממה 1,000 גפנים (1.5 דונם).

השקיה

צינור רע"מ (נטפים) טפטפות בספיקה 2.2 ל'/ש' כל 0.5 מ'.

מועד נטיעה

ינואר 1986.

סוג מבנה

קשתות מוגבהות. עלות הקמה כ-3,500 \$/דונם.
פלטטיק I.R., 0.1 מ"מ. מחירו כ-1,000 ש"ח/דונם.
כ.מ.מ. נבדק בעזרת רפרקטומטר ידני, במדגם אקראי של אשכולות,
מחלקו התחנות של האשכול.

ריסוסי הדברה נגד קמחון, אקרית פקע וכנימה קמחית -ע"פ ההמלצות
המקובלות באזור.

ממשק השקיה ודישון

ע"פ המקובל באזור.

חיגור להקדמה, 4 מ"מ, בוצע כשלושה שבועות לפני מועד בציר
מתוכנן.

בחממה הוצב טרמומטר מינימום - מקסימום. איורור החממה בוצע כשהטמפ' עלתה מעל 30 מ"צ (בפועל, למעט בתקופת הלבנון, היתה הטמפ' כמעט כל יום מעבר לטמפ' זו).

כחלקת ביקורת מאולתרת, ללא כיסוי, שמשה חלקה נוספת בחצבה, אשר נזמרה בחאריך מקביל.

חלקה זו לא יכולה לשמש כביקורת מסודרת מכיוון שהיא מטופלת ע"י מגדל אחר, שיטת עיצוב הגפנים שונה, גיל הגפנים שונה וכן היא נהנית מחנאי מיקרואקלים שונים. למרות כל זאת ההשוואה מלמדת על השפעת הכיסוי לעומת הגידול בשיטה הרגילה.

בחלקת הביקורת נזמרו 2/3 דונט בחאריך מוקדם. שאר השטח (1.1/3) נזמרו בתחילת ינואר.

הטיפול בחלקת הכיסוי כלל

15/12/87 - 30/10/87 הצמאה.

15/12/87 השקייה שטיפה והרריות חתך 70 מ"ק/דונט.

29-30/12 זמירה וריסוס אלזודף 10% + משטח טריטון X-100 (0.025%). 60 ל' תרסיס לדונט.

29-30/12 כיסוי פלסטיק.

חלקת הביקורת (החלק המוקדם) נזמר ב-23/12/87 ורוסס באלזודף 8% + משטח טריטון. 70 ל' תרסיס לדונט.

סיכום הפדיון ויבול מחלקת הביקורת מתייחס לכלל החלקה וחושב בממוצע לדונט.

תוצאות

<u>ביקורת</u>	<u>כרם מכוסה</u>
18/1 תחילת לבלוב אחידות רבה	14/1/88 תחילת לבלוב. אחידות בינונית-טובה.
לבולב.	1/2-14/2 גג הפלסטיק מחצי הצפוני של החממה
21/3 התחלת פריחה.	27/2 התחלת פריחה.
14/5-29/5 בציר.	30/4-30/5 בציר.
יבול: 1,250 ק"ג/דונם.	יבול: 1,622 ק"ג/דונם.
	פדיון נטו (ללא ההשקעה בחממה) 7,658 ש"ח/ד'
	הוצאות הפלסטיק 1,000 ש"ח/ד'
	סרטי קשירה 300 ש"ח/ד'
פדיון נטו למגדל 5,620 ש"ח/ד	סה"כ נטו למגדל: 6,358 ש"ח/ד'

דו"ח שיווק ענבים כרם מכוסה

<u>הערות</u>	<u>מחיר סיטונאי</u>	<u>אחוז</u>	<u>כמות (ק"ג)</u>	<u>תאריך</u>
	<u>לק"ג (ש"ח)</u>	<u>מכלל היבול</u>		
	12.28	5.7	128	30/4/88
פרי חמוץ	4.89	10.5	266	3/5/88
	7.64	8.6	210	10/5/88
	6.71	14.3	348	14/5/88
	7.70	9.3	226	15/5/88
	6.46	15.5	378	18/5/88
	3.38	16.5	401	24/5/88
	3.06	19.6	476	30/5/88

1. עד ל-14/5/88 נבצר בכרם מכוסה כ- 40% מהיבול. בתאריך זה בוצע בציר ראשון של הביקורת ובבציר זה נבצרו כ-40% מהיבול הכללי. בבציר סלקטיבי בביקורת ניתן היה להקדים את הבציר במספר ימים, אך זה לא בוצע - בהתאם לשיקולי המגדל.
2. גודל אשכול ממוצע - קטן בשתי החלקות.
3. בכרם מכוסה הושקעה תוספת עבודה רבה בהדליית השריגים. כ-15 י"ע/דונם.
4. בימים חמים שבהם לא נפתחה החממה לאורור - התקבלו נזקי חום. הנזק התבטא בהחמת גרגרים ועיוותם.
5. ניתן היה להבחין בהבדלים בקצב ההתפתחות בין חצי החממה הדרומי לצפוני, החל ממועד הסופה שבה נקרע גג הפלסטיק מעל חצי החממה הצפוני. ההבדל בלט לעין ביחוד בתקופת ריסוס הג'יברלין הראשון להגדלה (בשלב של גרגר בגודל ראש גפרור) כאשר בחצי הצפוני של החממה היו מרבית האשכולות עדיין בפריחה.
6. בעת זמירת הכרם המכוסה התקבל הרושם כי יש אחוז גבוה מהמקובל של זמורות יבשות (לא נמדד כמותית).
7. מבנה הכרם הצפוף וכן הפלסטיק, מנעו חדירת אור טובה פנימה (לא נמדד כמותית) למרות העבודה הרבה שהושקעה בדילול, קשירת וקיטום השריגים.

1. ההתפתחות הוגטטיבית בכרם שבמבנה המכוסה הינה נמרצת ביותר בתקופה שבין הזמירה לגמר ריסוסי הג'יברלין. בתקופה זו בלט ביותר ההבדל בקצב הצמיחה בין כרם זה לכרם הפתוח והגיע לשיא במועד הפריחה 23 ימיט הפרש. מתקופה זו והלאה, עם התחממות מזג האויר, הלך והצטמצם הפער עד שנסגר כמעט לחלוטין עם תחילת הבציר. הקדמת הבציר בכרם המכוסה התבטאה בכמות הפרי של כ-10% בלבד מכלל היבול, שאכן פדה מחיר גבוה, אך מרבית היבול נבצר בתאריכים זהים בכרם הביקורת ובכרם המכוסה כאחד.
2. בפדיון נטו למגדל נרשם השנה יתרון קל לחלקה המכוסה. לא נלקחה בחשבון תוספת ימי עבודה שנדרשה בכרם המכוסה וכן לא הוכנסו עלות המבנה ואופן פריסת ההשקעה.

יתכן כי הכנסת נתונים אלו תהפוך את היוצרות. אנו מניחים כי בהוצאות הגידול אין הבדל.
3. אנו מניחים כי הסיבה לגודל האשכול הקטן, בשני הכרמים, טמונה בחוסר אור בתקופת ההתמינות. במידה ואכן כך הרי שהשפעתו בנושא זה לשינוי המצב בכרם המכוסה מועטה ביותר. בכרם הפתוח, לעומת זאת, יש ביכולתנו להחדיר אור ע"י דילול שריגים קפדני ביותר ע"פי אותו עקרון מוגבלת גם אפשרותנו במניעת התייבשות זמורות בכרם המכוסה.

העלאת הפוריות הכללית, עם זאת, תיתכן ע"י השארת מספר זמורות פרי ארוכות בכל גפן, ע"פי הצורך.

4. עד אמצע דצמבר 1987 שררו טמפרטורות גבוהות מהרגיל וכמעט ולא הורגש החורף. העובדה כי בשתי החלקות התקבלה התעוררות טובה מאד למרות היעדר צינור חורפי מספיק מחזקת את הדעה כי האלזודף מסוגל לתת גירוי מספיק לשבירת התרדמה, במיוחד בתקופה בה יתכן והתרדמה עדיין אינה עמוקה. אף כי אין באפשרות הכורס לבדוק כמותית את עומק התרדמה בבואו לזמור, הרי שיש בתוצאות אלו לרמוז על סיכוי סביר בקבלת התעוררות טובה בשלהי הסתיו - חורף ע"י שימוש מושכל באלזודף. (בתצפיות אקראיות יכולנו השנה להיווכח בהבדלים משמעותיים בבלבוב כחלות בכמות האלזודף בחממות באזורים אחרים בארץ).

סיכום

1. אנו רואים בחיוב את הסיכוי לקבלת פרי מוקדם ביותר גם באזורים המבכירים טבעית. מטרה זו תושג ע"י הקדמת ההתעוררות באופן משמעותי ומתן תנאים הולמים להתפתחות הוגטטיבית בתקופת החורף. אין טעם להמשיך ולנסות להשיג הבכרה של ימים ספורים ע"י זמירה בתחום מועדים החופף לכרמים שבחוץ. יש לנצל את המבנה בתקופה שבחוץ שוררים תנאים בלתי אפשריים, כמעט, להתעוררות ולהתפתחות תקינה.
2. מגבלותיה של שיטת הנטיעה הצפופה פורטו בדו"ח. בכל מקרה - אין זו השיטה האופטימלית. יש מקום לבדוק הקמת מבנה על כרמים קיימים (כפי שמבוצע כבר באזורים אחרים בחוץ).